

**Uzman Psk. Dan. Recep
Rize Rehberlik ve Araştırma Merkezi**

ÖZER

Müdürü

Okullarımızda öğrenciler arasında şiddet olaylarının, çatışmalarının arttığı yönünde son günlerde önemli bir kamuoyu oluşmuş durumdadır. Şiddet ve çatışma; aslında bir iletişim sorunudur ve bu sonuca bağlı oluşan bir tepki, şiddet olaylarının önlenmesi için çeşitli psikososyal ve diğer önlemleri almak mümkündür. Şiddet olaylarında değişik bir yaklaşım olan özellikle ABD de ve birçok ülkede kullanılan arabuluculuk eğitimini (mediation traning) öğrencilere öğretip okullarımızda uygulamanın olumlu ve yararlı sonuçlar getireceğini düşünüyorum. Temelde, öğrencinin yine öğrencilerin başkanlığında (arabuluculuğunda) sorunlarını konuşması ve çözmesi esasına dayanan bu yöntem, öğrencinin kendini görmesi ve çözümü kendisinin bulması nedeniyle daha etkili ve kalıcı sonuçlar vermektedir. Arabulucu olacak öğrenciler öğretmenler tarafından seçilmektedir ve arabulucu olarak eğitilmektedir; bu öğrencilere konuya girme, rol oynama, soru sorma, dinleme, aktarma (yansıtma) eğitimi verilmektedir. Kriz halinde, çatışma halinde olan insanların zihinsel yapıları benzerlik göstermektedir (similarity in people crisis people in conflict). Berrak olamama, duygusallaşma, karar verememe gibi. İnsanların önlerinde bulunan acil sorun neyse düşünceleri de ona yönelmiş olur. Çatışma halinde insanlar, dinlendiklerinde düşünceleri anlaşılıyor. O yüzden şiddet nedeniyle şikâyet eden öğrencinin bu gücü elinden alınmamalıdır. Öğrencilerle önündeki seçenekler konusunda konuşulmalıdır. Güçlendirme (improvement) bu sürecin kendisidir, sonuç değildir. Güçlendirmede esas, sorunun ne olduğunun öğrenciye fark ettirilmesidir. İnsanları kriz durumunda dinlediğimizde düşünceleri netleşip sakinleşirler. Arabuluculuk uygulamasında arabulucu konuşma sizin için yeterlimiydi, netleştiniz mi? diye sormalıdır. Güçlendirme arabuluculuk eğitim sürecinin bu yüzden önemli bir unsurudur.

Arabuluculuk Süreci

nervius (gerginlik) relaxed (rahatlama)
empowerment (güçlendirme)

Arabuluculuk (mediation) terapötik bir ilişki değildir. Arabuluculuk uygulamasında eğer çatışma çok yoğunsa öncelikle gerçek problemin dışında bir problem üzerinde konuşularak öğrencilere dinleme, konuşma öğretilir, sonra gerçek problem ele alınır. Öğrenciler çatışmayı ifade etmekten veya konuşmaktan genellikle korkmakta, birbirlerinden kaçmaktadırlar. Bu durumu önlemek için öncelikle çatışma ile ilgili bir egzersiz yapılabilir. Böyle yaklaşmak Arabuluculuk eğitimi yapılırken insanların kişisel stilleri, problem çözme stilleri değerlendirilmeli, ona göre uygulanacak yöntemler belirlenmelidir. İnsanların kişisel stilleri olaylara bakış tarzını ve yaklaşımları belirlemektedir. Bazen olayı çözen süreç olabilir. Kişinin konuyu ele alma biçimi, bakış tarzı sorunu gösterebilir. Arabuluculuk eğitiminde şiddet kullanan çocuklara sorunlarını kendilerinin çözmeleri için yöntemler öğretilir. Arabulucular iki ya da daha fazla insan arasındaki çatışmanın çözümünü sağlar. Çocukların ait olma, güç kullanma, eğlence biçimleri, değerleri, sınırlı kaynakların kullanımı, özgürlük arayışları vb. nedenlerden kaynaklanan çatışmanın çözümünde arabuluculuk yöntemi kullanılmaktadır. Bu yöntemle çocuklar ve gençler öncelikle dinleme ve sabırlı olmayı öğrenirler.

**Arabuluculuk eğitiminin aşamaları aşağıdaki
gerçekleşmektedir;**

şekilde

Yazar Recep ÖZER
Pazar, 10 Ağustos 2008 21:07

- 1 Aşama: Arabuluculuğun kurallarını açıklayarak Bizler gizliliğe önem veririz ve tarafsızız yapar. 3 kural vardır. Birbirlerine saygı duymak, birbirlerinin sözünü kesmemek, ayağa kalkmamak açıklamak: Arabulucu kuralları açıklamasını
- 2 Aşama: Çatışma içinde olanların bunu Başkasının bisikletini Şimdi arkadaşım beni suçluyor. Arabulucu kendini nasıl hissediyorsun? diye sorar. Bisikleti veren çocuk duygusunu Onunla konuşmayacağım der. açıklamaları. Örneğin; almıştım. Bisikletle ağaca çarptım. söyler.
- 3 Aşama: Üyeler aracı olmadan birbirleri Bisiklet sahibi Çarpan çocuk da görmedim diyor. ile direk konuşuyorlar. çocuk çok kötü bir şey yaptın diyor.
- 4 Aşama: Alternatiflerin araştırılması, herkes düşünüyor. diye soruyor. Bisikleti veren ve çarpan diyor. Bisikleti verene ne yapmak istiyorsun? konuşuyor.
- 5 Aşama: Çatışmaya çözüm bulunuyor ve ediliyor. Arabuluculuk yazılı olarak kabul anlaşması yapılıyor. Yazılı olarak konu yazılıyor ve arabulucular imzalıyor.
- 6 Aşama: Ayrılma aşaması: herkes işine uyulmaması durumunda bildirilir. gider, anlaşmaya okul müdürüne veya bir üst kuruma durum

Arabuluculuk eğitiminde tavsiye vermek İnsanlara onları karşıdakini anladığımızı ifade etmek dinlediğimiz duygusunu vermek ve önce önemlidir.

Arabulucu rahatlamış, açık olmalı, göz teması kurmalıdır. olmalı, vücudu konuşan kişiye dönük Arabulucu farklı kelimeler kullanarak dinlemeli (listening) ve yansıtmalıdır. ve duyguları da dahil ederek karşıdakini (reflect paraphraue) Arabuluculuk eğitiminde hiçbir zaman karşıdaki kişinin durumu (feeling) aşağı çekilmemelidir.

Yani kızgınlığı yok sayılarak, ifade sakınlaşması halinde olan insanın kafası düşünceyi düzensiz olabilir. Bu durumda arabulucu kişiye seçenekler sunarak sağlamalıdır. kişinin bu seçeneklerden tercih yapmasını Arabuluculuk uygulaması sonucunda varılan Arabuluculuk uygulamasıyla öğrenciler anlaşma yazılı olarak dosyada tutulmaktadır.

zorlanma, çatışma yerine; ilişkiyi güçlendirmenin öğreniyorlar. Birlikte çalışma ile birlikte kalıcı çözümler daha iyi olduğunu

oluşturabildiklerini görebiliyorlar. Buradaki uzlaşma herkesin taviz vererek uzlaşması ya da kazan-kazan formülü değil, buradaki uzlaşma hedefe ulaşma ile ulaşamama arasındaki bir yerde ne hedeften uzaklaşılır ne de yakınlaşıyor. Sağlanan uzlaşma ile ilişkinin güçlenmesi sağlanıyor. Yapılan uygulama, araştırmalarda bu yöntemin kullanıldığı problem, şiddet, çatışma olaylarında büyük oranda çözüme ulaşıldığı belirlenmiştir.

Kaynakça

BOYTE Ed. Mediation Center. Cleveland, ABD.

2006

Alıntı yeri: <http://www.adiyamanram.com>

//